

Netcongestie en energie-infrastructuur

Netcongestie en energie-infrastructuur

Aan de orde is het **tweeminutendebat Netcongestie en energie-infrastructuur (CD d.d. 27/11)**.

De voorzitter:

Dat is meteen het laatste tweeminutendebat van dit jaar: het tweeminutendebat Netcongestie en energie-infrastructuur. Ik geef de heer Grinwis als eerste het woord namens de fractie van de ChristenUnie.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Voorzitter. Toch mooi om dit laatste debat van het jaar te mogen aftrappen, met een thema dat ook het volgende jaar met dit jaar verbindt, namelijk de file: congestie op het net. Die zal volgend jaar nog niet zijn opgelost. Maar oké, we geven de moed niet op en daarom twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat netbewuste nieuwbouw systeemkosten bespaart en meer woningbouw mogelijk maakt, maar dat de randvoorwaarden hiervoor wel op orde moeten zijn, zoals datastandaarden en -toegang, flexibiliteitssturing en techniekanafhankelijke prestatienormen;

overwegende dat provincies die werken aan het normeren van netbewuste nieuwbouw te maken hebben met een ongelijk speelveld en meerkosten voor woningbouw door dat niet overal in ons land netbewust bouwen een vereiste is;

verzoekt de regering om, in samenspraak met decentrale overheden, netbeheerders en brancheorganisaties, met oplossingen te komen voor de knelpunten rond netbewuste nieuwbouw, zodat zo spoedig als mogelijk netbewust bouwen in heel Nederland brede toepassing vindt, en de Kamer voor het zomerreces over de voortgang te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Grinwis en Flach.

Zij krijgt nr. 608 (29023).

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

De tweede motie gaat over een onderwerp waar we het vaak over hebben gehad het afgelopen jaar.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat besluiten van de ACM, bijvoorbeeld het vaststellen van de nettarieven en van een prioriteringskader dat bepaalt wie wel en wie niet prioriteit krijgt bij toekenning van netcapaciteit, verstrekkende gevolgen hebben voor zaken als woningbouw, economie en ruimtelijke ontwikkeling, en daarmee ook grote impact hebben op de ruimte die decentrale overheden hebben om keuzes hierover te maken;

overwegende dat EU-lidstaten op verschillende wijze invulling geven aan de Europese richtlijnen en er in Nederland voor een strikte invulling lijkt te zijn gekozen met weinig ruimte voor democratische controle en zeggenschap, terwijl het bij bijvoorbeeld prioritering op basis van maatschappelijke waarde om politiek gevoelige keuzes gaat;

verzoekt het Presidium de Raad voor het Openbaar Bestuur te verzoeken een advies uit te brengen over de democratische controle en zeggenschap bij keuzes rondom netbeheer en over de rolverdeling tussen ACM, netbeheerders, Rijk en decentrale overheden hierbij,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Grinwis en Jumelet.

Zij krijgt nr. 609 (29023).

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Ik had het natuurlijk ook aan de minister kunnen vragen, maar dit is een onderwerp dat best wel precair is in de verhouding tussen het ministerie en de ACM ...

De voorzitter:

U bent wel door uw spreektijd heen.

De heer **Grinwis** (ChristenUnie):

Daarom lijkt het mij zuiverder om het te doen via een verzoek aan het Presidium.

De voorzitter:

Waarvan akte. Het woord is aan de heer Kops namens de fractie van de PVV.

De heer **Kops** (PVV):

Voorzitter, dank.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de problemen rond netcongestie "vooral worden veroorzaakt door de snelle toename van duurzaam opgewekte energie en het groeiende duurzame energieverbruik", aldus de minister van Klimaat en Groene Groei;

constaterende dat de regering, desondanks, met het Actieplan windenergie op zee 1 miljard aan subsidies beschikbaar stelt voor nieuwe windturbineparken op zee;

verzoekt de regering het Actieplan windenergie op zee in te trekken en géén subsidies te verstrekken,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Kops.

Zij krijgt nr. 610 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat volgens TenneT de leveringszekerheid van elektriciteit na 2030 onder druk komt te staan, mede door het sluiten van de kolencentrales;

verzoekt de regering de kolencentrales open te houden,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Kops.

Zij krijgt nr. 611 (29023).

De heer **Kops** (PVV):

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Het woord is aan de heer Jumelet namens het CDA.

De heer **Jumelet** (CDA):

Dank u wel, voorzitter. Van inzicht naar overzicht naar actie; dat is nodig om netcongestie op te lossen. De motie die ik wil indienen, luidt als volgt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat netcongestie de verduurzaming van bestaande bedrijven en de ontwikkeling van nieuwe, inno-

vatieve bedrijven die de economie van morgen zullen vormen ernstig belemmert;

overwegende dat naast investeren in uitbreiding van het elektriciteitsnet voor de lange termijn, ook het bestaande elektriciteitsnet op korte termijn slimmer moet worden benut;

overwegende dat dit alleen mogelijk is met voldoende en actueel inzicht in het netgebruik;

constaterende dat netbeheerders uiterlijk 6 februari 2026 een verbeterplan bij de ACM moeten indienen waaruit duidelijk wordt wanneer maatregelen tegen netcongestie worden ingevoerd en hoe er gezorgd wordt voor voldoende inzicht in het netgebruik;

van mening dat bij het zorgen voor voldoende inzicht in het netgebruik ook regie van de Rijksoverheid nodig is;

verzoekt de regering de regie te nemen in het verkrijgen en benutten van inzicht in relevante data van netbeheerders en energieaanbieders, teneinde het elektriciteitsnet slimmer te gebruiken en netcongestie op korte termijn te vermindere-

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Jumelet, Peter de Groot en Grinwis.

Zij krijgt nr. 612 (29023).

Dank u wel, meneer Jumelet. Het woord is aan mevrouw Van Oosterhout namens de fractie van GroenLinks-Partij van de Arbeid.

Mevrouw **Van Oosterhout** (GroenLinks-PvdA):

Dank u wel, voorzitter. We hebben een mooi debat gevoerd over netcongestie. Daarom de volgende drie moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat energiebesparing een manier is om ruimte op het net te vergroten en netcongestie tegen te gaan;

overwegende dat het recente rapport Kantelpunt voor klimaat en industrie stelt dat actievere handhaving met structurele capaciteit bij de omgevingsdiensten nodig is om de energiebesparingsplicht te verbeteren;

overwegende dat het kabinet in kaart aan het brengen is hoeveel bedrijven en instellingen voldoen aan de energiebesparingsplicht en wat de bijdrage is van gemeenten en provincies aan toezicht en handhaving;

verzoekt de regering hierbij ook met concrete voorstellen te komen voor verbetering van de handhaving, inclusief de benodigde middelen, en dit voor de begrotingsbehandeling KGG met de Kamer te delen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Oosterhout.

Zij krijgt nr. 613 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat er een prioriteringskader voor transportverzoeken van de ACM komt;

overwegende dat onduidelijk is wat de precieze impact op verschillende elektriciteitsgebruikers gaat zijn en hoe dit kader precies uit gaat pakken in de praktijk;

verzoekt de regering snel na de inwerkingtreding van het prioriteringskader een evaluatie uit te voeren, en de resultaten hiervan in het najaar van 2026 met de Kamer te delen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Oosterhout.

Zij krijgt nr. 614 (29023).

Mevrouw **Van Oosterhout** (GroenLinks-PvdA):

Tot slot een motie over nettarieven. U weet allemaal dat dit een heel groot probleem is. Het is belangrijk om hier dan ook doelmatig mee om te gaan. Wij stellen voor om te kijken naar de verduurzamingsplannen van bedrijven om te beoordelen welke bedrijven we eerst helpen. Daarom dien ik de volgende motie in.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende dat hoge nettarieven een groot obstakel vormen voor de energietransitie en de verduurzaming van de economie;

constaterende dat het van belang is om doelmatig om te gaan met het verlagen van de nettarieven;

verzoekt de regering om in kaart te brengen hoe verduurzamingsplannen van bedrijven, zoals het al dan niet hebben van een klimaatplan in lijn met het Parijsakkoord, kunnen

worden meegenomen in het al dan niet verlagen van nettarieven, en opties hiervoor eind van het eerste kwartaal van 2026 met de Kamer te delen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van Oosterhout.

Zij krijgt nr. 615 (29023).

Dank u wel. Het woord is aan de heer Van den Berg namens de fractie van JA21.

De heer **Van den Berg** (JA21):

Dank u wel, voorzitter. Dank ook voor het goede debat in de commissie. Wij hebben twee moties.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat netcongestie de elektrificatie van huishoudens en bedrijven vertraagt en daarmee de economische groei en woningbouw belemmert;

constaterende dat ook het rapport-Wennink stelt dat gashybride oplossingen, zoals gashybride warmtepompen, op korte termijn netcongestie kunnen verlichten;

overwegende dat bij de nieuwbouw van woningen enkel vol elektrische warmtepompen zijn toegestaan en hier alleen bij uitzondering van af wordt geweken;

verzoekt de regering om standaard gashybride warmtepompen toe te staan bij de nieuwbouw van woningen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van den Berg.

Zij krijgt nr. 616 (29023).

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat gascentrales de komende jaren een rol houden voor flexibiliteit in het energiesysteem en piekbelasting, terwijl marktprikkels kunnen leiden tot sluiting;

overwegende dat Nederland in tegenstelling tot veel Europese landen geen capaciteitsmechanisme kent en daarmee risico's loopt op leveringszekerheid;

verzoekt de regering om uiterlijk binnen zes maanden een voorstel aan de Kamer te sturen voor een capaciteitsmechanisme gericht op leveringszekerheid,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Van den Berg.

Zij krijgt nr. 617 (29023).

De heer Van den Berg (JA21):

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Het woord is aan de heer Klos namens de fractie van D66.

De heer Klos (D66):

Dank u wel, voorzitter. Ook van mijn kant twee moties. De eerste motie gaat over de aansluiting van de woningbouw.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat kleinverbruikers nu nog automatisch een nieuwe aansluiting krijgen, maar dat het nieuwe prioriteitskader ertoe leidt dat aansluitingen voor nieuwe woningen onzeker worden in gebieden met netschaarste;

constaterende dat hierdoor woningbouwprojecten vertragen, terwijl de woningnood groot is en mensen juist nu een betaalbaar en passend huis nodig hebben;

constaterende dat netbeheerders voor grootverbruikers in tijden van netschaarste wel verschillende vormen van flexibiliteit bieden om uitbreiding mogelijk te maken, maar dat deze mogelijkheden voor kleinverbruikers, waaronder woningbouw, nagenoeg niet beschikbaar zijn;

van mening dat ook woningbouw en andere kleinverbruikers eerst alle redelijke mogelijkheden moeten kunnen benutten om binnen de beschikbare netruimte aangesloten te worden;

verzoekt de regering zich ervoor in te zetten dat netbeheerders maximaal flexibiliteitsopties voor kleinverbruikers ontwikkelen, zodat een (tijdelijke) stop op nieuwe aansluitingen voor woningbouw pas aan de orde is nadat aantoonbaar is gebleken dat deze opties onvoldoende zijn,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Klos.

Zij krijgt nr. 618 (29023).

De heer Klos (D66):

Dan heb ik nog een motie over het European Grids Package. Helaas is dit pas gepubliceerd na ons debat, maar het is wel heel relevant.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Europese Commissie het EU Grids Package heeft gepresenteerd om de uitbreiding en versterking van het elektriciteitsnet te versnellen;

constaterende dat het EU Grids Package voorziet in de versnelling van vergunningprocedures voor netprojecten en duurzame energieprojecten door aanpassingen in de toepassing van milieuregels;

overwegende dat Nederland voor een grote opgave staat op het gebied van netuitbreiding en dat projecten momenteel vertraging oplopen door knelpunten in de vergunningverlening, waaronder de stikstofimpasse;

overwegende dat een tijdige en effectieve omzetting van Europese regelgeving naar nationale wetgeving noodzakelijk is om netcongestie te verminderen en investeringen te versnellen;

verzoekt de regering te onderzoeken op welke wijze de voorstellen uit het EU Grids Package zo snel mogelijk kunnen worden omgezet in Nederlandse wet- en regelgeving, daarbij in kaart te brengen welke nationale beleids- en wetswijzigingen nodig zijn en welke ruimte bestaat voor nationale keuzes en versnelling, en de Kamer twee keer per jaar te informeren over de voortgang van dit onderzoek en de opvolging daarvan,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Klos.

Zij krijgt nr. 619 (29023).

Dank u wel. Het woord is aan de heer Flach, SGP.

De heer Flach (SGP):

Voorzitter, dank u wel. We kijken terug op een goed, inhoudelijk debat over een onderwerp dat veel mensen bezighoudt. Het bepaalt de snelheid van onze energietransitie. De SGP heeft, naar aanleiding van het rapport van Gerard Schouw, eerder aangedrongen op het kijken naar de mogelijkheden om het elektriciteitsnet zwaarder te belasten. Technici zien hier kansen voor en netbeheerders kijken ernaar, maar het is lastig. Ik wil voorkomen dat de hete aardappel te veel vooruitgeschoven wordt. Kan de minister de Kamer binnenkort informeren over de opvolging van deze aanbevelingen van Gerard Schouw? Welke stappen worden er nu precies gezet?

Ik heb in het debat opnieuw gepleit voor een stikstofvrijstelling voor energie-infrastructuur. Er ligt een aangenomen motie en de minister gaf aan: het is goed verdedigbaar, maar juridisch helaas te kwetsbaar. Die infrastructuur is echter keihard nodig voor de energietransitie. In Europa is er ook wat in beweging op dit punt. Waarom hebben we niet gewoon het lef om het te doen? Dan moet de rechter uiteindelijk maar een oordeel vellen.

Voorzitter. Tot slot een motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de Autoriteit Consument & Markt (ACM) onlangs het codebesluit prioriteringsruimte transportverzoeken 2025 heeft vastgesteld, waarbij de ACM heeft aangegeven het kader periodiek te evalueren om rekening te houden met gewijzigde maatschappelijke omstandigheden;

overwegende dat gemeenten zich zorgen maken over onder meer het schrappen van de werkwijze waarbij netbeheerders transportcapaciteit reserveren voor toekomstige kleinverbruikers;

overwegende dat het voorliggende kader grote invloed heeft op de verdeling van schaarse ruimte en de economische en maatschappelijke ontwikkeling van gebieden, bij uitstek zaken die normaal gesproken politieke keuzes en democratische besluitvorming vragen;

verzoekt de regering in overleg met gemeenten en netbeheerders op korte termijn een gestructureerd overleg te organiseren over de toepassing van het prioriteringskader, waaronder de relatie tussen netcapaciteit en omgevingsrechtelijke sturingsinstrumenten;

verzoekt de regering te verduidelijken hoe keuzes van decentrale overheden en netbeheerders een expliciete plaats kunnen krijgen in de afwegingen rond netcongestie en prioritering, met behoud van een duidelijke rolverdeling;

verzoekt de regering eventuele knelpunten bij toepassing van het prioriteringskader te adresseren bij de periodieke evaluatie door de ACM,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Flach.

Zij krijgt nr. 620 (29023).

De heer Flach (SGP):

Voorzitter, wat doen we onszelf af en toe toch aan.

De voorzitter:

Zo is dat. Dank u wel. Nee, helaas, meneer Van den Berg. Het kerstregime geldt; dat had ik aangekondigd. Er is dus

helaas geen ruimte voor interrupties. Ik nodig meneer Peter de Groot uit voor zijn inbreng namens de VVD.

De heer Peter de Groot (VVD):

Dank u wel, voorzitter. We hebben een mooi debat gehad, maar het is zaak om tempo te maken met het verminderen van netcongestie. Daar speelt de flexibilisering een grote rol in. Ik heb een tweetal moties meegenomen. De eerste motie luidt als volgt.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat netcongestie in de regio Flevoland, Gelderland en Utrecht (de FGU-regio) momenteel het meest urgent is;

overwegende dat meer experimenteerruimte voor innovatieve oplossingen in de FGU-regio kan bijdragen aan het versneld tegengaan van netcongestie;

overwegende dat de FGU-regio reeds ruime ervaring heeft opgedaan met het ontwikkelen van oplossingen die ook op nationaal niveau kunnen worden benut;

verzoekt de regering om de FGU-regio aan te merken als innovatiegebied en daarbij meer experimenteerruimte te creëren door te kijken naar meer ruimte in de huidige wetelijke en beleidsmatige kaders, zodat overheden in samenwerking met marktpartijen aan de slag kunnen om netcongestie op innovatieve, onorthodoxe manieren aan te pakken;

verzoekt de regering om ervoor te zorgen dat de expertise van de FGU-regio zo goed mogelijk wordt benut door goede samenwerking te bevorderen tussen de regionale expertisecentra in de FGU-regio en andere regio's,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Peter de Groot.

Zij krijgt nr. 621 (29023).

De heer Peter de Groot (VVD):

Dan mijn tweede motie. De ACM ontwikkelt een prioriteringskader. Voor ondernemers en bedrijven is het dan wel belangrijk dat we goed weten welke bedrijven daar als eerste aanspraak op zullen maken. Daar gaat de tweede motie over.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat ruim 14.000 bedrijven momenteel wachten op een aansluiting op het elektriciteitsnet;

overwegende dat er onvoldoende zicht is op welke kritieke sectoren en bedrijven op dit moment geen aansluiting kunnen krijgen, terwijl het vanuit maatschappelijk of economisch oogpunt wel wenselijk is;

verzoekt de regering in kaart te brengen welke kritieke sectoren of bedrijven momenteel geen toegang hebben tot het elektriciteitsnet, terwijl aansluiting vanuit economisch of maatschappelijk oogpunt wenselijk is;

verzoekt de regering dit overzicht uiterlijk in het tweede kwartaal van 2026 met de Kamer te delen,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door de leden Peter de Groot en Jumelet.

Zij krijgt nr. 622 (29023).

Dank u wel. Het woord is aan de heer Vermeer als laatste spreker van de zijde van de Kamer.

De heer Vermeer (BBB):

Dank u wel, voorzitter. Eén motie.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

constaterende dat de gemeente Moerdijk heeft uitgesproken geen andere uitkomst te zien dan het dorp Moerdijk op te heffen om plaats te maken voor de circulaire economie en de energietransitie;

constaterende dat dit besluit gebaseerd is op nog onvoldragen plannen;

verzoekt de regering geen onomkeerbare stappen te zetten die consequenties hebben voor het voortbestaan van Moerdijk dan nadat vaststaat dat dit absoluut noodzakelijk is en alle inwoners van Moerdijk hier ook mee hebben ingestemd,

en gaat over tot de orde van de dag.

De voorzitter:

Deze motie is voorgesteld door het lid Vermeer.

Zij krijgt nr. 623 (29023).

De heer Vermeer (BBB):

Bij het commissiedebat heb ik aandacht gevraagd voor het prioriteringskader van de ACM. Daar is de minister uitge-

breid op ingegaan. Maar sinds het commissiedebat hebben ons ook nieuwe signalen bereikt dat ook supermarkten niet betrokken zijn bij het prioriteringskader. Deze sector voorziet ons dagelijks in de primaire levensbehoeften. Dat zij betrokken worden bij het prioriteringskader van de ACM lijkt mij dus logisch. Kan de minister aangeven of het signaal dat wij binnen hebben gekregen, klopt en, zo ja, hoe het dan komt dat zo'n cruciale sector niet mee is genomen in het prioriteringskader?

Dank u wel.

De voorzitter:

Dank u wel. Ik schors enkele minuten voor de appreciatie van de ingediende moties.

De vergadering wordt enkele ogenblikken geschorst.

De voorzitter:

Ik heropen de vergadering en geef het woord aan de minister.

Minister Hermans:

Voorzitter, dank u wel. Ik begin met twee vragen van de heer Flach en een vraag van de heer Vermeer. De heer Flach had een vraag over de stikstofvrijstelling — ah, daar komt meneer Flach binnen — waar wij eerder in het debat over gedebatteerd hebben. Hij vroeg of we dat niet gewoon moeten doen; de rechter kan dan uiteindelijk een oordeel vellen. Ik doe dat niet om de volgende reden. Als zo'n vrijstelling geen stand houdt bij de rechter — de inschatting op het ministerie is dat die kans echt aannemelijk is — dan moeten opeens alle projecten die onder de vrijstelling vielen alsnog een vergunning voor stikstof krijgen en worden de projecten die dan in aanleg zijn of gebouwd worden, stilgelegd. Dat zou in plaats van een versnelling alleen maar tot een vertraging leiden. Daarom wil ik dus niet voor deze juridisch risicovolle weg kiezen. Ik zeg daar wel bij dat ik blij ben dat er in het Grid Package, dat deze week gepresenteerd is en waar de heer Klos ook al naar verwees, vanuit Europa aangekondigde wetgeving zit die het mogelijk maakt om zo'n juridisch houdbare vrijstelling vorm te geven. Wij bestuderen nu hoe dat precies in het voorstel zit en hoe we dit zo snel mogelijk ook in Nederland van toepassing kunnen laten zijn.

Voorzitter. Dan vroeg de heer Flach nog naar het zwaarder belasten van het net, ook naar aanleiding van het advies van Gerard Schouw. Dat onderzoek voeren we op dit moment uit en zit in de afrondende fase. In de voortgangsrapportage over netcongestie, die in maart naar de Kamer komt, zal ik daarover nader rapporteren.

Voorzitter. Dan heb ik nog de vraag van de heer Vermeer, over supermarkten. Hij vroeg of die er wel of niet bij betrokken zijn. In het algemeen is het zo dat iedereen een zienswijze kon indienen op het prioriteringskader, dus ook supermarkten. In het bijzonder lopen supermarkten in nieuwe wijken bij woningbouw mee in het prioriteringskader of hebben voorrang in het kader van het belang of de leefbaarheid van zo'n nieuwe wijk.

Voorzitter. Dan kom ik bij de moties. De motie op stuk nr. 608, van de heer Grinwis en de heer Flach, over netbewuste nieuwbouw: oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 609 is een verzoek aan het Presidium, dus ik denk niet dat ik daar een oordeel over hoeft te geven.

De voorzitter:

Als de motie wordt aangenomen, zal die besproken worden in het Presidium. We gaan door naar de motie op stuk nr. 610.

Minister Hermans:

Dan kom ik bij de motie op stuk nr. 610, van de heer Kops, over het intrekken van het Actieplan windenergie op zee. Ik heb al meermaals, ook in het debat van gisteren, het belang van wind op zee voor ons toekomstig energiesysteem benadrukt, dus deze motie ontraad ik.

De motie op stuk nr. 611 gaat over het openhouden van de kolencentrales. Daarover zijn afspraken gemaakt en het is wettelijk vastgelegd. Deze motie ontraad ik ook.

Dan kom ik bij de motie op stuk nr. 612, van de heer Jumelet, de heer De Groot en de heer Grinwis, over beter inzicht krijgen. Inzicht in toegankelijkheid van de data van netbeheerders is essentieel om tot betere benutting van het net te komen, dus ik geef deze motie oordeel Kamer.

De motie op stuk nr. 613, van mevrouw Van Oosterhout, verzoekt om met concrete voorstellen te komen voor de handhaving van de energiebesparingsplicht, inclusief de middelen die daarvoor nodig zijn, en die voor de behandeling van KGG-begroting met de Kamer te delen. Op dit moment brengen we in kaart hoeveel bedrijven en instellingen voldoen aan de energiebesparingsplicht en welke financiële bijdragen provincies en gemeenten leveren aan toezicht en handhaving. Ik heb al toegezegd dat ik de Kamer daar begin volgend jaar over informeer. In de afgelopen periode zijn er veel maatregelen in gang gezet om de handhaving te verbeteren. Ik wil echt de effecten daarvan afwachten voordat ik bepaal of er aanvullende maatregelen nodig zijn. Hierover informeren nog voor de begrotingsbehandeling van KGG, die bij mijn weten begin februari gepland staat, ga ik niet halen. Als ik de motie zo mag lezen dat de voortgang op de energiebesparingsplicht, inclusief toezicht en handhaving, voor de zomer met Kamer wordt gedeeld, dan kan ik de motie oordeel Kamer geven.

De voorzitter:

Ik zie dat dat het geval is. Dan krijgt de motie met die interpretatie oordeel Kamer. De motie op stuk nr. 614.

Minister Hermans:

De motie op stuk nr. 614 gaat over het prioriteringskader. Daarin verzoekt mevrouw Van Oosterhout mij om snel na de inwerkingtreding een evaluatie uit te voeren. Deze motie moet ik ontraden. De evaluatie van het prioriteringskader is aan de ACM en de ACM heeft al aangekondigd om minimaal iedere twee jaar het prioriteringskader te evalueren. Als daartoe aanleiding is of als het noodzakelijk is, zullen ze dat eerder doen.

Dan de motie op stuk nr. 615, ook van mevrouw Van Oosterhout, over het in kaart brengen van de manier waarop verduurzamingsplannen van bedrijven kunnen worden meegenomen bij het al dan niet verlagen van de nettarieven. Ook die motie moet ik ontraden. De Europese Commissie schrijft ons voor dat nettarieven gebaseerd moeten zijn op het kostenverdelingsprincipe. Vanuit dat principe is het niet toegestaan om rekening te houden met de mate van verduurzaming. In algemene zin kan het verlagen van netkosten wel. Dat zou bijvoorbeeld via een subsidie aan TenneT kunnen, maar die besluitvorming is aan een volgend kabinet.

Voorzitter. Dan de motie op stuk nr. 616, van de heer Van den Berg, over het standaard toestaan van gashybride warmtepompen bij de nieuwbouw van woningen. Die motie moet ik ontraden. Er zijn afspraken gemaakt over netbewuste nieuwbouw en daar past het verzoek van deze motie niet in.

Voorzitter. Dan de motie op stuk nr. 617, over het capaciteitsmechanisme. Het verzoek is om de Kamer daarover een voorstel te sturen binnen zes maanden. Die motie geef ik oordeel Kamer. In de eerste helft van 2026 zal, zoals ik eerder heb aangegeven in een brief, het kabinet hierover een besluit nemen. Ik ga de Kamer daar dus over informeren.

Voorzitter. Dan kom ik bij de motie op stuk nr. 618. Dat is een motie van de heer Klos en gaat over dat netbeheerders maximaal flexibiliteitsopties voor kleinverbruikers ontwikkelen. Die motie geef ik oordeel Kamer. Ik ondersteun alles dat kan helpen, en dit is er daar zeker een van.

De motie op stuk nr. 619, ook van de heer Klos, verzoekt om te kijken hoe de voorstellen uit het EU Grids Package zo snel mogelijk kunnen worden omgezet in wet- en regelgeving. Ik verwees daar net ook al naar in de richting van de heer Flach. Deze motie geef ik oordeel Kamer. We doen er alles aan om zo snel mogelijk tot vergunningverlening over te gaan, dus ik zie dit als een aansporing.

Voorzitter. Dan de motie op stuk nr. 620 van de heer Flach. Dat is een motie met een drietal verzoeken. Het eerste verzoek krijgt oordeel Kamer. We hebben namelijk geregeld overleg. Als ik het tweede verzoek mag lezen als de betrokkenheid van de decentrale overheden bij de toepassing van het prioriteringskader, dan kan ik de motie oordeel Kamer geven. Ik ben het namelijk ook met het derde verzoek eens.

De voorzitter:

Dan krijgt de motie op stuk nr. 620, met deze interpretatie, oordeel Kamer. Ik kijk even of de heer Flach daarmee kan leven.

De heer Flach (SGP):

Ik vroeg wat dat tweede verzoek betreft om een expliciete plaats. Als dat dus mag worden uitgelegd als expliciete betrokkenheid, dan kan ik daarmee leven.

Minister Hermans:

Het gaat dus over het betrekken van de decentrale overheden bij de toepassing van het prioriteringskader. Het gaat echt om betrokkenheid, en niet om het geven van een plek, omdat het vaststellen van het prioriteringskader een exclusieve bevoegdheid van de ACM is. Ik kan partijen daar dus geen plaats in geven. Maar betrokkenheid is natuurlijk van belang, ook in hoe het nu in de periode van het overgangsrecht wordt toegepast.

De voorzitter:

De heer Flach accepteert de interpretatie van de minister. Daarmee krijgt de motie op stuk nr. 620 oordeel Kamer. De motie op stuk nr. 621.

Minister Hermans:

Voorzitter. Dan ... De motie op stuk nr. 620? Waar ben ik nu gebleven? Ik ben de tel kwijt, voorzitter.

De voorzitter:

U bent bij de motie op stuk nr. 621.

Minister Hermans:

Ben ik bij de motie op stuk nr. 621?

De voorzitter:

Ja. Dat is een motie van Peter de Groot en die gaat over de FGU-regio.

Minister Hermans:

Hm, oké. Ik dacht dat de heer De Groot nog een andere motie had. Maar dan ga ik naar de motie op stuk nr. 621.

De voorzitter:

De andere motie van de heer De Groot komt hierna.

Minister Hermans:

Ja, oké. Dan heb ik het verkeerd genummerd, maar dat maakt niet uit. Dan kom ik bij de motie over de FGU-regio.

De motie op stuk nr. 621 geef ik oordeel Kamer, als ik het zo mag interpreteren dat we dan in héél Nederland innovaties en experimenten doen. Dat is namelijk hoe we deze aanpak hebben vormgegeven. Dan kan ik de motie oordeel Kamer geven.

De voorzitter:

Ik zie de heer De Groot knikken. De motie op stuk nr. 622.

Minister Hermans:

De motie op stuk nr. 622. Dan kijk ik even ...

De voorzitter:

Dat is de motie over de 14.000 bedrijven die wachten op aansluiting op het elektriciteitsnet.

Minister Hermans:

Het verzoek is om in kaart te brengen welke kritieke sectoren geen toegang hebben tot het elektriciteitsnet ...

De voorzitter:

Ja, correct.

Minister Hermans:

... en om dat in het tweede kwartaal met de Kamer te delen. De motie op stuk nr. 622 geef ik oordeel Kamer.

De voorzitter:

Akkoord. Tot slot, de motie op stuk nr. 623.

Minister Hermans:

De motie op stuk nr. 623 van de heer Vermeer. Die motie verzoekt om geen onomkeerbare stappen te zetten in Moerdijk en dat daarnaast alle inwoners van Moerdijk hiermee moeten hebben ingestemd. Op 1 december hebben we met het Rijk, de provincie en de gemeente afspraken gemaakt over hoe we verdergaan met dit proces. Het is een precair proces, zeg ik daar direct bij. Die afspraken zijn ook met de Kamer gedeeld. Onderdeel daarvan is dat we de komende maanden gebruiken om een aantal dingen nog nader te onderzoeken. Ook worden de randvoorwaarden die vanuit de gemeente zijn geformuleerd nader uitgewerkt. Zo wordt er gekeken wat die randvoorwaarden betekenen en wat er nodig is om die uit te kunnen voeren. Tot het volgende besluitvormingsmoment, voorzien in de zomer van 2026, worden er geen onomkeerbare stappen gezet. De verdere besluitvorming ligt bij het Rijk, de gemeente en de provincie, via de democratische weg. Ik moet de motie ontraden vanwege de expliciete oproep in het verzoek dat alle inwoners van Moerdijk moeten hebben ingestemd.

De voorzitter:

Akkoord. Eén interruptie van de heer Van den Berg. Ik denk over de motie op stuk nr. 616. Gaat uw gang.

De heer Van den Berg (JA21):

Ik snap iets niet. U weet dat ik uit de techniek kom. U heeft het over netbewust bouwen, wat we al toestaan. Ik snap gewoon niet waarom we niet ook warmtepompen, en dan specifiek hybride warmtepompen, zouden toestaan. Als we dat zouden doen, zijn er vier keer zoveel woningen mogelijk ten opzichte van nu. Het is gewoon een hoogst onverstandige keuze om alleen maar in te zetten op het elektrische. Kunt u mij daar eens in meenemen?

Minister Hermans:

Voor de nieuwbouw zijn er afspraken gemaakt over netbewuste nieuwbouw. Dat heeft de minister van VRO gedaan op de Woontop eind vorig jaar. Ik vind dat goede en belangrijke afspraken, want door netbewust nieuw te bouwen kun je ook als je aan het elektrificeren bent toch de netbelasting verminderen. Als je dan ook nog een gasnetwerk moet gaan aanleggen, leidt dat natuurlijk tot extra kosten. Bovendien moeten die woningen dan op termijn aardgasvrij gemaakt worden, want daar hebben we al eerder afspraken over gemaakt. Dus in dat hele concept van

netbewust bouwen past dit verzoek niet. Vandaar dat mijn oordeel "ontraden" is.

De voorzitter:

Dank u wel. Daarmee zijn we aan het einde gekomen van dit allerlaatste tweeminutendebat van 2025. Ik dank de minister voor haar aanwezigheid.

De beraadslaging wordt gesloten.

De voorzitter:

Ik schors de vergadering tot 21.00 uur, waarna we gaan stemmen. De vergadering is geschorst.

De vergadering wordt van 20.02 uur tot 21.02 uur geschorst.